

Koeru Keskkool

ÕPILASTE RIETUS KOERU KESKKOOLIS

Uurimistöö

Autor: Liisu Siiroja, 11. klass

Juhendaja: õp Jaanika Künnapuu

Koeru 2025

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÕPILASTE RIIETUS LÄBI AEGADE	4
2. SOTSIAALPEDAGOOGIDE TÄHELEPANEKUD.....	7
3. KOERU KESKKOOLI RIIETUS REEGLITE VÕRDLUS TEISTE EESTI KOOLIDE REEGLITEGA	9
3.1. Paide Gümnaasium	9
3.2. Kehra Gümnaasium	9
3.3. Gustav Adolfi Gümnaasium	10
3.4. Koigi Kool	11
4. KOERU KESKKOOLI ÕPILASTE TEADMISED, KOGEMUSED JA ARVAMUSED REEGLITEST	12
5. ETTEPANEKUD UUELE KODUKORRALE.....	14
KOKKUVÕTE	16
LISA 1. NÄITED KOOLIVORMIDEST.....	19
LISA 2. KOERU KESKKOOLI RIIETUS REEGLID KODUKORDADES.....	20
LISA 3. NÄITED ÕPILASTE RIKKUMISTEST RIIETUS NÕUETES.....	22
LISA 4. KÜSIMUSTIK PÕHIKOOI JA GÜMNAASIUMI ÕPILASTELE	23
LISA 5. NÄIDE MUUDATUSETTEPANEKUTEGA KODUKORRAST	24

SISSEJUHATUS

Nii palju, kui on koolis erinevaid õpilasi, on ka erinevaid arvamusi. See kehtib eriti hästi kooliriietuse kohta – igaüks tajub ja mõistab reegleid erinevalt.

Uurimistöö teema on “Õpilaste riietus Koeru Keskkoolis”. Töö eesmärgiks on uurida, millised reeglid on õpilastele riietuse kandmise kohta meie koolis läbi aegade kehtestatud ja kuidas õpilased nendest kinni peavad. Valisin selle teema, sest varasematel aastatel on mulle mitmeid kordi koolis riietuse kohta märkuseid tehtud ja mind hakkas huvitama, mis siis tegelikult lubatud on.

Uurimistöö esimeses osas kirjutan kooli riietust puudutavast ajaloolisest taustast, esimestest reeglitest tänapäevani. Teises osas on kooli praeguste sotsiaalpedagoogide ülevaade õpilaste kodukorraldumistest, mis puudutavad konkreetset riietumist. Kolmandas osas võrdlen meie kooli riietus reegleid teiste koolide reeglitega. Neljandas osas analüüsin läbiviidud küsitluse tulemusi ja viiendas teen muudatusettepanekud koolile kodukorras riietust puudutava osa muutmiseks.

Peamiseks raskuseks oli töö jaoks materjalide leidmine, sest teema kohta pole nii palju kirjalikku materjali kui ma algselt arvasin ja kooli arhiiv pole väga hästi ära organiseeritud, mis tegi sealt materjalide otsimise raskeks.

Ajaloolises osas aitas mind väga palju varasemalt tehtud uurimistöö “100 aastat hariduselu Aruküla mõisas” ja mu pereliikmed, kes erinevatel aastakümnetel Koeru Keskkoolis õppinud on ja minuga meelsasti oma meenutusi kooliajast jagasid. Tänapäevase osaga aitas mind Koeru Keskkooli kodukord ja mu juhendaja, Jaanika, kes on ka Koeru kooli üks sotsiaalpedagoogidest ja tegeleb selle teemaga tihti.

1. ÕPILASTE RIIETUS LÄBI AEGADE

Koerus õpetati lapsi juba 18. sajandi alguses kuid erinevatel põhjustel avati ja suleti Koerus koole mitmeid kordi. Eesti majandusliku olukorra tõttu kanti koolis riideid, mis võimalik leida oli ning mingeid reegleid riietusele kehtestatud ei olnud. (Ilomets, 2011)

Eesti Vabariigi ajal üldist koolivormi kandmise kohustust ei olnud kuid 1930. aastate keskel üritati õpilaste riietust ühtlustada. Tüdrukud kandsid valge kraega villast kleiti ja poisid villast pintsakut (Lisa 1). Sõjaeelsel ajal oli koolivormi kandmine au- ja uhkuse asi. Nõukogude ajal muudeti koolivormi kandmine aga kohustuslikuks kuid lubati senist vormi edasi kanda kui sellelt endise kooli tunnused eemaldati. (Aimsalu, Joost, 2020)

1950. aastate lõpus sai õpilaste riietus aga pidevaks probleemiks, sest see oli liiga kirjuks muutunud ja 1958. aastal otsustati Koeru koolis üle minna vormiriietusele. Selle moe ja nõude töötasid välja klassijuhatajad ning õpilasel tuli riietus endale ise muretseda. Tüdrukud pidid kandma valge kraega kleiti, mis oli kas puuvillast või villast, ja musta põlle ning poistel oli kohustuslik tumesinine või must ülikond. Igal õpilasel oli kohustus kanda vormimütsi koos märgiga. Õpilaste riietusel hoidsid klassijuhatajad rangelt silma peal ja puuduste korral võeti ühendust kodudega. (Aimsalu, Joost, 2020)

Lisaks tehti kohustuslikuks sisejalanõud, mille jaoks pidi igal lapsel olema kott, kus neid hoida. Keelatud oli koos kanda kleiti ja dressipükse ning tüdrukul ei lubatud kanda ka kapronsukki. Tukka ei tohtinud kanda vanemad tüdrukud kui 3. klass ning alates neljandast klassist tohtisid juuksed olla pikemad, kui need olid korras. (Aimsalu, Joost, 2020)

1960. aastatel oli tüdruku koolivormiks must seelik, triibuline pluus, põll ja valged kätised ja kraed ning viimaseid pidi sageli pesema ja õmblema. Pidulikuks vormiks oli must pluus koos kätiste ja kraega. (Aimsalu, Joost, 2020)

Keelatud olid venivad sukad, kõrvaaugud, lakitud küüned ja juuksed pikemad kui õlgadest kahe näpu võrra ülevalpool. Juhul, kui tüdruku juuksed olid lubatust pikemad ja direktor seda märkas, võttis ta käärid ja lõikas need maha. (Aimsalu, Joost, 2020)

1970. aastatel võisid tüdrukud kanda viigipükse, miniseelikut või vööga miniseelikut koos sinakasrohelise pluusiga (Joonis 1). Lisandusid ka vestid, mida kanti nii seeliku kui ka pükstega. 1980. aastatel muudeti koolivormi mitmeid kordi, et õpilased seda meelsamini kannaksid ja 8. lennu õpilased said kokku kanda koguni kolme erinevat vormi. (Aimsalu, Joost, 2020; Kink₂, 2025)

Joonis 1. Klassipilt 70ndatel (Aimsalu, Joost, 2020)

1980. aastate alguses tehti riided teksariidest, mis ei pidanud hästi vastu. Viimaseks koolivormiks jäid šotiruudulised seelikud, tumesinine pluus ja vest või jakk. Poiste vorm ei muutunud aastatega üldse peale selle, et algse tumesinise või musta ülikonna asemel kanti lõpuks ainult tumesinist. 80ndate keskel kaotati koolivormi kohustus siiski täielikult ära. (Aimsalu, Joost, 2020; Kink₂, 2025)

23. aprill 1990 juhtis direktor, Jüri Olde, õpetajate tähelepanu õpilaste riietusele, et õpilased, kes kooli dressipükstes tulid, koju riideid vahetama saadetakse kuid konkreetsed reeglid olid uuesti kehtestatud alles 2013. aasta kodukorras. 1990.–2000. aastatel ei kontrollitud aga õpilaste riietust peaaegu üldse, mõni õpetaja tegi vaid särtsakamaid kommentaare kui tüdrukud paljastavaid riideid kandsid, aga

pigem oli õpetajate tähelepanu sellel ajal õpilaste käitumisel ning käskkirja keegi valesti riietumise eest ei ole saanud. (Direktori käskkirjad, 1989–1992; Kink₁, 2025)

2013. aastal pidi õpilase riietus olema korrektne, kehalise kasvatuse tunni jaoks olid spordiriided, mida teistes ainetundides ei tohtinud kanda, siseruumides pidid jalas olema puhtad sisejalanõud ning kuival ajal oli vahetunnis lubatud sisejalanõudega kattega välisplatsidel ja terrassidel viibida (Kodukord, 2013).

Praeguseks on reegleid üpriski palju lisandunud (Lisa 2) ning õpilase riietus peab olema puhas, eakohane ja korrektne ning ei tohi olla *vulgaarse sõnumiga* ega *solvava ja/või sobimatu sümbolikaga*. Koolis toimuvatel pidulikel kogunemistel, aktusel või kooli väljaspool esindamisel on kohustuslik kanda viisakat riietust. (Kodukord, 2022)

Üleriideid tuleb hoida garderoobis ning õpilastel on kohustuslik kanda koolimajas sisejalanõusid, mis ei määri ega riku põrandat. Siseruumides on keelatud kanda ka peakatet, kaasa arvatud kapuutsi ning õpilasel ei ole lubatud kanda liigselt silmatorkavat meiki ega paljastavaid riideid. (Kodukord, 2022)

Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida teistes ainetundides ei kanta, aga isegi, kui õpilane pole näiteks dressipükstega kehalise kasvatuse tunnis käinud, aga muudes tundides neid kannab, ei ole sotsiaalpedagoogid selle kohta märkuseid teinud, kuid mõni õpetaja peab seda siiski ebaviisakaks ning tuletab pidevalt õpilastele meelde, et neid ei kantaks (Kodukord, 2022).

2. SOTSIAALPEDAGOOGIDE TÄHELEPANEKUD

Kodukordade sihtgrupp on kindlasti pigem õpilased, kuna õpetajad ei tuleks ilma reeglitetagi kooli dressipükstes ega nabapluusides. Õpilaste enda stiili ja olemust õpetajad küll muutma ei hakka, aga kui riietus on kooliks ebasobilik, teevad nad ettevaatlikult siiski mõne kommentaari, et koolis ikkagi viisakalt käidaks. (Varusk, 2024)

Igal sügisel kooli alguses ja kevadel, kui ilmad soojemaks lähevad, tuleb õpilastele meelde tuletada sisejalanõude kandmist, kuna õpilased kipuvad välisjalanõusid mitte vahetama, kui nad siseruumides on. Jalanõude vahetamist tuletavad neile meelde nii klassijuhatajad klassijuhatajatundides, mõisa- ja suure maja administraatorid, sotsiaalpedagoogid kui ka koristajad, kes põrandatelt mudajälgi eemaldama peavad. Probleemi vahetusjalanõudega esineb pigem alates 5. klassist, nooremad pigem unustavad või kaotavad jalanõusid. Õpilastega vesteldes on põhjused erinevad: unustamine, teadlikult ja põhimõtteliselt jalanõude mitte vahetamine, öeldes näiteks, et välisjalanõud sobivad riietusega paremini jm. (Künnapuu, 2024)

Tänapäeval meeldib õpilastele vabal ajal ja koolis kanda dressipluuse ja -pükse, mis on tegelikult spordiriietus. Koeru kooli sotsiaalpedagoogid saavad aga aru, et praegu on noorte seas selline mood ning kui kehalise kasvatus tundides on õpilastel eraldi spordiriided, pole nad dressipükste kandmise kohta märkuseid teinud. (Künnapuu, 2024)

Et ei kantaks nabapluuse (Lisa 3), tuleb meelde tuletada üpris tihti ning üldjuhul leiab see lahenduse nii, et õpilane paneb pluusile pikema riietuse, näiteks dressipluusi, peale. Esinenud on ka õpilase vastasseisu ja nabapluus on päeva peale uuesti nähtav ning sotsiaalpedagoogid on pidanud seda mitmeid kordi meelde tuletama. Õpilastele, kes korduvalt reegleid eiravad, on saadetud e-kooli väljavõtte kooli kodukorrast, kus on riietumise nõuded punktidenä välja toodud, üks neist paljastavate riiete kohta. (Künnapuu, 2024)

Viimastel aastatel on koolikeskkonnas tihti hakatud kandma rõivaid, millel on peal vulgaarse sisuga tekst (Joonis 2). Lahenduseks on olnud kas riideeseme vahetamine või pahupidi selga panemine, et teksti poleks näha. On olnud ka olukordi, kus lapsevanem on selgitanud, et on selle ise oma lapsele ostnud ning peab selle kandmist koolis sobilikuks. Sellisel juhul on tulnud reegleid ka lapsevanemale selgitada. (Künnapuu, 2024)

Joonis 2. Sõbrapilt (Erakogu, 2022)

Üleriideid kantakse koolimajas harva, kuna koolimaja on soe ja jope siseruumis kandmiseks vajadust ei ole. Et kapuutsi siseruumides peas ei kantaks tuleb õpilastele aga tihti meelde tuletada, sõltumata vanusest. Õpilased teevad seda erinevatel põhjustel: kes lihtsalt unustab, kes tahab mingil põhjusel ennast eraldada, kes arvab, et on siis natukene lahedam vm. (Künnapuu, 2024)

Silmatorkava meigi kandmise esimesi katsetusi näeb juba algklassides, kuid sellistel juhtudel on esmalt sekkunud klassijuhataja ja palunud õpilasel mõned aastad meigiga oodata. Suurematel õpilastel esineb pikkade kunstripsmete kasutamist, kuid kuna nende eemaldamine võib koolikeskkonnas olla keeruline, siis pole nende kohta märkusi tehtud. (Künnapuu, 2024)

3. KOERU KESKKOOLI RIIETUS REEGLITE VÕRDLUS TEISTE EESTI KOOLIDE REEGLITEGA

3.1. Paide Gümnaasium

Kui Koeru Keskkooli kodukorras on eraldi kaheksa punktiline paragrahv õpilase riietuse kohta, siis Paide Gümnaasiumi omas läheb see õpilaste õiguste ja kohustuste alla ning on ühe lausega ära öeldud, mis on kohustuslik ja mis keelatud. *Õpilane on kohustatud riietuma koolis korrektselt ja aktustel pidulikult, mitte kandma koolis dressipükse (v.a liikumisõpetuse tunnis ja spordiüritusel), keha paljastavad riided ega vulgaarsete sõnumitega rõivaid, kandma siseruumides vahetusjalanõusid.* (Paide Gümnaasiumi kodukord, 2019)

Üldiselt on Paide ja Koeru koolides samad reeglid, Koerus on vaid mõned reeglid rohkem, kuid see eest ei esine Paide õpilastel nõuete rikkumisi nii tihti kui Koeru omadel – esinenud on vaid mõni rikkumine ning nende lahenduseks on olnud vaid suuline märkus. (Seljamaa-Burm, 2025)

3.2. Kehra Gümnaasium

Kehra Gümnaasiumi kodukorra järgi on sealne õpilane kohustatud kandma koolivormi või puhas, korrektset ja õpilasele sobivat riietust ja vahetusjalanõusid. Keelatud on kanda katkiseid teksasi, dresse ja paljastavaid riideid ning siseruumides on ka peakatet keelatud kanda. (Kehra Gümnaasiumi kodukord, 2019; Kehra Gümnaasiumi sümboolika)

Kehra Gümnaasiumis on võimalik kanda koolivormi, mille loomisele on kaasa aidanud nii õpilased, õpetajad kui ka lapsevanemad. Selle elementideks on sinine vest ja soovi korral tumedad püksid või seelik. (Kehra Gümnaasiumi sümboolika)

Kehras on hoopis teised reeglid ehkki koolides on samad asjad keelatud, Koerus isegi mõni asi rohkem nagu vulgaarsete sõnadega riided, kuid Koeru Keskkoolis pole eelmise sajandi lõpust saadik enam koolivormi.

3.3. Gustav Adolfi Gümnaasium

Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukorras on eraldi leheküljena *Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilase riietumisstandardid*, kus on võrreldes Koeru Keskkooli omaga palju rohkem ja põhjalikumaid reegleid (Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord, 2024).

Esiteks on ära öeldud, et esimese ja teise kooliastme õpilased peavad riietuma korrektselt ning iga päev vähemalt ühte kooli sümboolikaga riietuseset kandma, sest *ühtne riietumisstandard on akadeemilise keskkonna tegur, mis distsiplineerib ja aitab luua koolitunnet, tagab õpilasliku välimuse ja aitab kujundada üldist riietumiskultuuri* (Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord, 2024).

Teiseks on kirjas, milline peab õpilase igapäevane riietus olema: riietus peab olema klassikaliselt korrektne, neidudel on lubatud seelik, kleit ja klassikalise lõikega püksid, ka teksapüksid, noormeestel klassikalise lõikega püksid, ka teksapüksid. Võib kanda triiksärki, pluusi või korrektset t-särki, mille peal võib kanda džemprit, ühevärvilist kapuutsita pusa, vesti, kardigani või pintsakut. (Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord, 2024)

Lisaks on soojade ilmade korral lubatud kanda ühevärvilisi põlvpükse, siseruumides tuleb alati kanda vahetusjalanõusid ning tüdrukutel on lubatud vaid tagasihoidlik meik ja ehted (Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord, 2024).

Kolmandaks on piduliku riietuse kohta, mis on kohustuslik aktustel ja kokkulepitud üritustel, on eraldi täpselt ära seletatud, mis soovitatav riietus nii tüdrukutele kui ka poistele on. Gustav Adolfi Gümnaasiumis on ka koolimüts, mida õpilased kannavad pidulikel ja esindus üritustel, kui ilm seda lubab. (Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord, 2024)

GAG õpilane ei tohi koolis kanda kapuutsiga, neonvärvides, vulgaarse sõnumiga ega keha paljastavat riietust. Keelatud on ka dressipüksid (v.a. kehalise kasvatus tunnis), rebitud ja lühikesed vabaaja püksid. (Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord, 2024)

Koeru Keskkooli kodukorras on oluliselt vähem nõudeid õpilase riietusele. Pole ka kooli sümboolikaga riideesemeid ega koolimütsi ning reeglid pole kodukorras nii hästi lahti seletatud.

3.4. Koigi Kool

Koigi Kooli kodukorras on riietusnõuded kirjas õppetöö- ja päevakorralduse all. Sealne õpilane peab kooli tulema puhtalt ja korralikult riietatuna, kasutab koolis vahetusjalanõusid ja jätab üleriided riietehoidu. Keelatud on kanda retuuse, dresse, katkiste põlvedega teksapükse, nabapluuse ja õlgu paljastavaid pluuse. (Koigi Kooli kodukord, 2025)

Koeru Keskkoolis on samad reeglid, mõni punkt vaid rohkem ning riietus Koigis ei hoita riietusel nii palju silma peal kui Koerus. Sisejalanõude kandmine on seal aga suurem probleem, mida tuletavad õpilastele meelde klassijuhatajad, kes tuletavad enne pidulikke üritusi meelde ka viisaka riietuse kandmist. (Aigro, 2025)

4. KOERU KESKKOOLI ÕPILASTE TEADMISED, KOGEMUSED JA ARVAMUSED REEGLITEST

Viisin läbi küsitluse (Lisa 4), et teada saada Koeru Keskkooli õpilaste teadmisi, kogemusi ja arvamusi koolis kehtivate riietus reeglite kohta. Küsitluses osales 118 5.–12. klassi õpilast, neist 72 tüdrukud, 46 poisid.

Esiteks küsisin, kas vastaja on poiss või tüdruk ning mitmendas klassis ta käib, et ülejäänud küsimuste vastuseid ka õpilase soo ja klassi järgi analüüsida.

Teiseks soovisin teada, kui paljudele on üldse tutvustatud kooli kodukorras olevaid riietumisnõudeid. Jaatavalt vastas 62% ja eitavalt 38% vastajatest ning gümnaasiumi õpilastest olid ainult 50% jaatavad vastused, millest võib järeldada, et õpilastele tuleks veel reegleid tutvustada.

Kuna Koeru koolis on viimastel aastatel õpilaste riietust rohkem kontrollima hakatud, soovisin kolmandaks teada saada, kui paljudele õpilastele on mõni õpetaja või sotsiaalpedagoog koolis öelnud, et ta riietus pole kooliks sobilik, on ebaviisakas vm. Selgus, et vaid veerandile õpilastest on koolis taoline märkus tehtud.

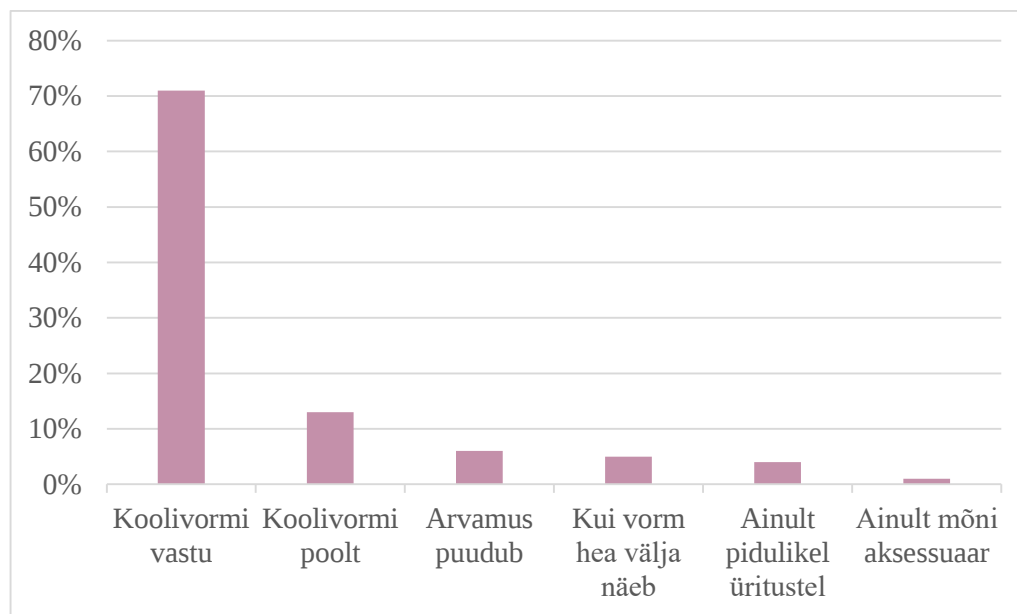
Õpilased, kes kolmandale küsimusele jaatavalt vastasid, märkisid ka, mis nende riietuses valesti oli, et õpetaja/sotsiaalpedagoog sellele tähelepanu pööras. Vastas 29 õpilast, kellest 7 olid poisid ja 22 tüdrukud. Üheks peamiseks probleemiks osutus, et õpilase õlad või kõht oli paljad ning seda vastas 16 tüdrukut.

Teiseks suuremaks probleemiks on koolis dressipükste kandmine, mida vastasid 10 õpilast, nendest 50% poisid ja 50% tüdrukud. Kaks poissi vastas ka, et riietel olid vulgaarsed sõnad ja kaks tüdrukut, et jalas olid katkised teksad.

Mitmed õpilased olid juurde lisanud ka, et kodukorra reeglites pole kirjas näiteks, et dresse ei või kanda. Pole selge, milline riietus on paljastav riietus ja miks õpilased ei või koolis kanda riideid, mis hetkel moes on.

Neljandaks küsisin, kas pildistamisel peaks kõigil viisakas riietus olema, kuna sellel aastal panin tähele mitmeid, kes dressidega pildistamisele tulid. Jaatavalt vastas 90% ning eitavalt 10% vastajatest.

Viimasena soovisin teada, mida arvavad õpilased koolivormist ja kas Koeru Keskkoolis võiks uuesti koolivorm olla. Enamus õpilastest olid kindlalt koolivormi vastu, väiksem osa oli koolivormi poolt või selle poolt vaid teatud tingimustel (Joonis 3) ja mitmed ei osanudki midagi arvata.

Joonis 3. Koeru Keskkooli õpilaste arvamused koolivormist.

Põhjuseid miks või miks ei võiks koolivormi olla oli mitmeid. 9% vastas, et õpilastel peaks olema õigus ise oma riietust kooli jaoks valida ja ennast väljendada, kui see nõuetele vastab. Kuid 2% õpilastest ütles, et koolivormiga pole muret, et keegi riietuse pärast kiusama hakkab, kui õpilasel pole nii stiilseid riideid kui mõnel teisel koolikaaslasel. Lisaks arvas 3%, et koolivormiga poleks hommikuti vaja mõtlema hakata mida selga panna. Ülejäänud 86% oma arvamust ei põhjendanud.

5. ETTEPANEKUD UUELE KODUKORRALE

Küsitluse tulemusena selgus, et 71% Koeru Keskkooli õpilastest on koolivormi kandmise vastu ja sellest tulenevalt ei hakanud ma koolivormi kasutusele võtmist ettepanekuna esitama. Siiski pole kodukord hästi sõnastatud ega kõigile arusaadav ja esitan järgnevad muudatusettepanekud (Lisa 5), et kodukorras olevad riietumise reeglid oleks lahti seletatud ja arusaadavad igas vanuses õpilasele.

Punktis 5.1. on öeldud, et *õpilase riietus on puhas, eakohane ja korrektne*. Eakohane on aga sõna, millest kõik, eriti algklassilapsed, ei pruugi aru saada. Teen ettepaneku see sõna ära muuta või lahti seletada. Näiteks eakohase asemel kasutada sõna *vanusele vastav*. (Kodukord, 2022)

Punkti 5.2. järgi ei tohi õpilane kanda vulgaarse sõnumiga rõivaid, mis on konkreetne ja arusaadav, aga kuna sellel õppeaastal tekkis sotsiaalpedagoogidel võimalus õpilasele, kes siiski taolist riietust kannab, anda t-särk, mille ta riide peale peab panema, võiks ka selle seal ära mainida. (Kodukord, 2022)

Punkt 5.5. ütleb, et *kehalise kasvatuses tundideks on spordiriietus, mida teistes ainetundides ei kanta*. Reegel on arusaadav ja konkreetne ning õpilased peavad sellest üldiselt ka kinni. Küll aga kantakse koolis tihti retuuse, dressipükse ja dressipluuse, mis kuuluvad samuti spordiriietuse alla, aga õpetajad teevad märkusi vaid dressipükste kandmise kohta. (Kodukord, 2022)

Õpilastel on tihti pikki koolipäevi, kus soovitakse riietuda mugavalt ega taheta teksade või muude viisakate pükstega kooli tulla. Lisaks tuleks arvestada ka seda, et kõik pered ei ole majanduslikult väga heas seisus ega saa võib-olla lastele nõuetele vastavaid, viisakaid riided lubada. Teen ettepaneku, et kui dressid, retuused vm spordiriided on puhtad ning nendega pole kehalise kasvatuses tunnis käidud, võiks nende kandmine koolis lubatud olla.

Punktis 5.6. on kirjas, et *pidulikel kogunemistel, kooli esindamisel ja aktusel kantakse viisakat riietust*. Kuna küsitlusest selgus, et enamik õpilasi arvab, et ka pildistamisel peaks viisakas riietus olema, võiks selle kodukorda reeglina lisada. Sellele lisaks võiks täpsustada, milline riietus viisakas on või mis viisaka riietuse juurde ei kuulu. (Kodukord, 2022)

Punkti 5.7. järgi ei tohi *siseruumides peakatet (k.a kapuutsi) kanda*. Kooli keskkonnas on vahetunnis vähe võimalusi kaasõpilastest ja mürast eraldumiseks, kuid mõnele õpilasele võib see olla vajalik. Arvestama peaks rohkem õpilaste vajadustega ning teen ettepaneku, et see ei tohiks keelatud olla. (Kodukord, 2022)

Viimane punkt 5.8. keelab õpilasel koolis kanda silmatorkavat meiki ja paljastavaid riideid. Paljastavad riided ei ole kõigile õpilastele arusaadav väljendus ning selle võiks lahti seletada. (Kodukord, 2022)

Kooli keskkonnas on märgata ka katkiste teksade kandjad. Hetkel kehtivas kodukorras teemat puudutatud ei ole, teistes koolides on vastav täiendus selliste pükste mitte kandmise kohta koolis tehtud, aga kuna need on hetkel moes ning paljud noored neid kannavad, ei ole vaja katkiseid teksasid keelama hakata.

Kooli kodukorra riietumisreeglite loetelu lõppu võiks lisada, kuidas õpetaja või sotsiaalpedagoog käitub, kui õpilane nendes reeglites eksib, kuna see annab õpilastele tagajärgedest teada ja ka sotsiaalpedagoogid ja õpetajad teavad kindlalt, kuidas selles olukorras käituma peab.

KOKKUVÕTE

Uurimistöö eesmärgiks oli teada saada, millised reeglid on õpilase riietusele Koeru Keskkoolis läbi aegade kehtestatud ja kuidas õpilased neist kinni pidanud on.

Aastate jooksul on Koeru Keskkoolis kehtestatud mitmeid erinevaid riietus reegleid. On olnud aeg, kus õpilased kandsid, mis võimalik leida ja kanda oli, on olnud koolivormi kohustus ning tänapäeval on kodukorras kehtestatud nõuded, mida võib ja mida mitte.

Koerus õpetati lapsi juba 18. sajandi algul, kuid kuni 1930. aastate keskpaigani, mil riietust ühtlustama üritati hakata, kandsid lapsed seda, mis võimalik leida oli. 1930. aastate keskel kandsid tüdrukud valge kraega villast kleiti ja poisid villast pintsakut – tol ajal oli koolivorm au ja uhkuse asi.

1950. aastatel oli riietus pidevaks probleemiks muutunud ning 1958 kehtestati koolivorm, mille välimuse töötasid välja õpetajad ning õpilastel tuli see ise muretseda. Edaspidi muudeti vorme mitmeid kordi, et õpilased neid meelsamini kannaksid, kuid 1980. aastate keskel kaotati koolivormi kohustus täielikult ära.

1990. aastal juhtis tolleaegne direktor õpetajate tähelepanu õpilaste riietusele, et nad dressidega koolis ei käiks. Sellel ajal oli õpetajate tähelepanu aga pigem õpilaste käitumisel, mitte riietusel ning ükski õpilane käskkirja valesti riietumise eest ei saanud.

Konkreetsed reeglid õpilase riietumisele olid uuesti kehtestatud 2013. aasta Koeru Keskkooli kodukorras, mida on praeguseks mitmeid kordi uuendatud ja kus praegu on 8-punktiline paragrahv riietuse nõuetest.

Õpilased ei tule, kas kogemata või teadlikult, alati riietusnõuetest kinni pidamisega toime ning sotsiaalpedagoogid ja ka õpetajad näevad palju vaeva õpilastele reeglite meenutamisega. Tihti pole ka sellest abi ja on saadetud õpilasele e-kooli väljavõtte kodukorrast või räägitud lapsevanematega.

Tehtud küsitlusest selgus, et õpilastele tuleks veel kodukorda tutvustada ja, et märkuseid rikkumiste korral on tehtud paljudele. Selgus ka, et enamus õpilased on täielikult koolivormi vastu, aga kuna nõuded kodukorras vajavad veel täpsustamist ja muutmist, otsustasin koolile esitada mõned muudatusettepanekud, et kodukorras olevad rietus reeglid oleksid kõigile arusaadavad ja õpilaste soovidega rohkem arvestavamad.

Täna kõiki, kes aitasid kaasa töö valmimisele.

KASUTATUD MATERJALID

- Aigro, L. 2025. Koigi Kooli õpilaste riietus reeglite rikkumised. Siiroja, L., käsikirjaline materjal.
- Aimsalu, H., Joost, E. 2020. 100 aastat hariduselu Aruküla mõisas. Uurimistöö.
- Direktori käskkirjad. 1982–1992. Koeru Keskkooli dokument.
- Gustav Adolfi Gümnaasiumi kodukord. 2024. <https://bit.ly/42dcB9l>. 18.03.2025.
- Ilomets, J. 2011. Koeru: Pildirännak läbi endisaegse alevi ja kihelkonna. Tallinn: Aasta Raamat.
- Kehra Gümnaasiumi kodukord. 2019. <https://bit.ly/4ipPdeI>. 20.03.2025.
- Kehra Gümnaasiumi sümboolika. <https://kehra.edu.ee/meie-kool/sumboolika/>. 20.03.2025.
- Kink₁, L. 2025. Meenutused Koeru Keskkooli õpilasena. Siiroja, L., intervjuu.
- Kink₂, T. 2025. Meenutused Koeru Keskkooli õpilasena. Siiroja, L., intervjuu.
- Klassipilt. 2022. Koeru Keskkooli fotoarhiiv.
- Kodukord. 2013. Koeru Keskkooli dokument.
- Kodukord. 2016. Koeru Keskkooli dokument.
- Kodukord. 2019. Koeru Keskkooli dokument.
- Kodukord. 2020. Koeru Keskkooli dokument.
- Kodukord. 2022. Koeru Keskkooli dokument.
- Koigi Kooli kodukord. 2025. <https://koigikool.ee/et/koolielu/kodukord>. 25.03.2025.
- Koppel, K. 2022. Õpetajate ühisfotod. Praktiline uurimistöö.
- Künnapuu, J. 2024. Koeru Keskkooli õpilaste riietus reeglite rikkumised. Siiroja, L., käsikirjaline materjal.
- Paide Gümnaasiumi kodukord. 2019. <https://paide.edu.ee/et/kodukord>. 18.03.2025.
- Seljamaa-Burm, H. 2025. Paide Gümnaasiumi õpilaste riietus reeglite rikkumised. Siiroja, L., käsikirjaline materjal.
- Varusk, M. 2024. Riie meest ei riku ehk paljad nabad ja ossidressid klassiruumis. – Õpetajate leht, 1. oktoober, lk 4.

LISA 1. NÄITED KOOLIVORMIDEST

Kooli ühispilt 1940. (Koppel, 2022)

Klassipilt 60ndatel (Aimsalu, Joost, 2020)

LISA 2. KOERU KESKKOOLI RIIETUS REEGLID KODUKORDADES

2. Nõuded õpilastele

2.1. Kooli saabumine, riietus ja korra hoidmine

2.1.2. Õpilane paigutab üleriided rahulikult garderoobi ja vahetab välisjalanõud sisejalanõude vastu. Koolimajas viibivad õpilased ainult vahetusjalanõudes.

2.1.3. Kuival ajal on vahetunnis lubatud sisejalanõud ega kattega välisplatsidel ja terrassidel viibida.

2.1.4. Õpilaste riietus on korrektne.

2.1.5. Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida üldjuhul teistes ainetundides ei kanta.

2013. aastal kehtestatud nõuded õpilase riietusele (Kodukord, 2013)

2. KOOLIPÄEVA ÜLDINE KORRALDUS

2.23. Õpilased hoiavad üleriideid garderoobis. Koolimajas viibivad õpilased ainult vahetusjalanõudes. Jalatseid hoitakse garderoobis vastaval riulil. Kuival ajal on vahetunnis lubatud sisejalanõudega kattega välisplatsidel viibida.

2.24. Õpilaste riietus on puhas.

2.25. Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida üldjuhul teistes ainetundides ei kanta.

2016. aastal kehtestatud nõuded õpilase riietusele (Kodukord, 2016)

5. Õpilase riietus

(1) Õpilase riietus on puhas, eakohane ja korrektne.

(2) Üleriideid hoitakse garderoobis.

(3) Koolimajas viibitakse ainult põrandat mittemäärivates vahetusjalanõudes.

(4) Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida teistes ainetundides ei kanta.

(5) Pidulikel kogunemistel, kooli esindamisel ja aktustel kantakse viisakat riietust.

(6) Siseruumides peakatet (k.a kapuutsi) ei kanta.

(7) Õpilane ei kanna koolis silmatorkavat meiki ja paljastavaid riideid.

2019. aastal kehtestatud nõuded õpilase riietusele (Kodukord, 2019)

5. Õpilase riietus

- (1) Õpilase riietus on puhas, eakohane ja korrektne.
- (2) Üleriideid hoitakse garderoobis.
- (3) Koolimajas viibitakse ainult põrandat mittemäärivates vahetusjalanõudes.
- (4) Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida teistes ainetundides ei kanta.
- (5) Pidulikel kogunemistel, kooli esindamisel ja aktustel kantakse viisakat riietust.
- (6) Siseruumides peakatet (k.a kapuutsi) ei kanta.
- (7) Õpilane ei kanna koolis silmatorkavat meiki ja paljastavaid riideid. (Kodukord, 2020)

2020. aastal kehtestatud nõuded õpilase riietusele (Kodukord, 2020)

5. ÕPILASE RIIETUS

- 5.1. Õpilase riietus on puhas, eakohane ja korrektne.
- 5.2. Õpilane ei kanna vulgaarse sõnumiga rõivaid, solvava ja/või sobimatu sümboolikaga riietust.
- 5.3. Üleriideid hoitakse garderoobis.
- 5.4. Koolimajas viibitakse ainult põrandat mittemäärivates vahetusjalanõudes.
- 5.5. Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida teistes ainetundides ei kanta.
- 5.6. Pidulikel kogunemistel, kooli esindamisel ja aktustel kantakse viisakat riietust.
- 5.7. Siseruumides peakatet (k.a kapuutsi) ei kanta.
- 5.8. Õpilane ei kanna koolis silmatorkavat meiki ja paljastavaid riideid.

2022. aastal kehtestatud nõuded õpilase riietusele (Kodukord, 2022)

LISA 3. NÄITED ÕPILASTE RIKKUMISTEST RIIETUS NÕUETES

9. a klass (Klassipilt, 2022)

9. b klass (Erakogu, 2022)

LISA 4. KÜSIMUSTIK PÕHIKOOI JA GÜMNAASIUMI ÕPILASTELE

1. Oled

- Poiss
- Tüdruk

2. Mitmendas klassis sa käid?

3. Kas sulle on tutvustatud kooli kodukorras olevaid riietuse nõudeid?

- Jah
- Ei

4. Kas mõni õpetaja või sotsiaalpedagoog on sulle öelnud, et su riietus pole sobilik koolis käimiseks?

- Jah
- Ei

5. Kui vastasid eelmisele küsimusele "Jah", siis mis riietuses valesti oli?

6. Kas pildistamisel peaks olema kõigil viisakas riietus?

- Jah
- Ei

7. Mida sa arvad sellest, kui meie koolis oleks koolivorm?

LISA 5. NÄIDE MUUDATUSETTEPANEKUTEGA KODUKORRAST

5. ÕPILASE RIIETUS

5.1. Õpilase riietus on puhas, vanusele vastav ja korrektne.

5.2. Õpilane ei kanna vulgaarse sõnumiga rõivaid, solvava ja/või sobimatu sümboolikaga riietust. Taolise riietuse kandmise korral on sotsiaalpedagoogil õigus õpilasele anda t-särk, mis selle peale läheb.

5.3. Üleriideid hoitakse garderoobis.

5.4. Koolimajas viibitakse ainult põrandat mittemäärivates vahetusjalanõudes.

5.5. Kehalise kasvatuse tundideks on spordiriietus, mida teistes ainetundides ei kanta.

Spordiriietus, millega ei ole käidud kehalise kasvatuse tunnis (dressipüksid, retuusid jne.) on lubatud koolis kandmiseks.

5.6. Pidulikel kogunemistel, kooli esindamisel, pildistamisel ja aktustel kantakse viisakat riietust.

Viisaka riietuse hulka ei kuulu dressid, retuusid, õlgu, dekolteed või kõhtu paljastav pluus ega vulgaarse sõnumiga rõivad.

5.7. Õpilane ei kanna koolis silmatorkavat meiki ega õlgu, dekolteed või kõhtu paljastavat pluusi.

Riietus nõuete korduva rikkumise korral on sotsiaalpedagoogil õigus teha õpilasele e- kooli märkus ja/või ühendust võtta lapsevanemaga.